

Den næste sag på dagsordenen var:

**5) Første behandling af lovforslag nr. L 34:
Forslag til lov om ændring af lov om forebyg-
gende hjemmebesøg til ældre m.v. (Ændring af
lovens målgruppe).**

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen).
(Fremsat 23/2 2005).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans Andersen (V):

Forslaget er en genfremsættelse af L 55 fra sidste samling, og der lægges op til større frihed i forhold til kommunernes forebyggende og sundhedsfremmende indsats.

I dag har kommunerne et tæt samarbejde med de ældre, der har behov for praktisk hjælp og personlig pleje, specielt er der jo i forbindelse med visitationen en tæt kontakt.

Venstre synes, at det er en god idé, at der med dette forslag lægges op til, at kommunerne fremover får frigjort nogle ressourcer til de svage ældre til en målrettet prioritering af de ældre, der har brug for særlig hjælp. Ressourcerne til denne yderligere indsats skaffes ved, at kommunerne i fremtiden ikke har pligt til at tilbyde to årlige forebyggende hjemmebesøg hos ældre over 75 år, nemlig hos de ældre over 75 år, der både modtager praktisk hjælp og personlig pleje.

Det her er ikke et forslag, der har noget at gøre med at spare kroner i ældreplejen, men det er et spørgsmål om at give kommunerne den frihed og give dem den tillid, der hedder, at de kan prioritere ressourcerne, så de gør mest gavn. På den baggrund kan Venstre godt støtte dette forslag.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ordføreren. Så går vi videre, og det er hr. René Skau Björnsson som ordfører.

René Skau Björnsson (S):

I år er det 10 år siden, at Folketinget første gang vedtog loven om de forebyggende hjemmebesøg for ældre over 75 år. Det er ikke alle kommuner, der har været lige glade for loven, men de ældre har været meget glade for tilbuddet rundt omkring.

Vi er i tvivl om, hvorvidt de ændringer, der foreslås her, vil være til gavn for borgerne. For-

slaget er en del af kommuneaftalen fra sidste år, som gør, at det bliver billigere for kommunerne at tilbyde de forebyggende hjemmebesøg, fordi ikke alle skal have tilbuddet. Men det står lidt uklart for os, hvordan det økonomiske råderum, som det hedder, skal bruges, hvordan ministeren vil sikre sig, at det går til et løft for de ældre.

Jeg er også i tvivl om, om det nu er så fornuftigt at åbne op for, at kommunerne ikke skal tilbyde de forebyggende hjemmebesøg til ældre, der i forvejen modtager personlig og praktisk hjælp. De forebyggende besøg er jo meget bredt afklarende og giver et godt indblik i den ældres livssituation som helhed, et overblik, som visitationen til den praktiske hjælp ikke giver. Derfor kunne jeg frygte, at vi risikerer, at nogle ældre ikke får den forebyggende indsats, som kunne gøre en stor forskel.

Vi vil også under udvalgsarbejdet have nærmere belyst, hvilke krav der skal stilles til det personale, som skal indgå i den foreslåede ordning, herunder om ministeren har sikret sig, at personalet har den uddannelse og den tid, der skal til.

Der er også positive elementer i forslaget, herunder bedre information og flere penge til de svage ældre. Vi så dog gerne, at der også blev lagt op til, at der kommer til at stå noget om at revurdere loven efter et stykke tid, så vi eventuelt kan revidere den, hvis den ikke lever op til intentionerne.

Vi vil gå positive, men kritiske ind i udvalgsarbejdet.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ordføreren. Så gå vi videre i ordførerrækken, og den næste er fru Pia Kristensen.

Pia Kristensen (DF):

Lovforslaget er en genfremsættelse af L 55, som vi nåede at førstebehandle inden folketingsvalget. Selv om forslaget har overvintret, har vi i Dansk Folkeparti ikke ændret holdning siden sidst. Vi kan stadig væk ikke støtte forslaget.

Lovforslaget lægger op til, at kommunerne kan undlade at tilbyde hjemmebesøg til ældre, der i forvejen får personlig og praktisk hjælp i hjemmet. Regeringen begrundet det med, at kommunerne får større mulighed for at differentiere målgruppen, så den forebyggende indsats målrettes til de ældre, hvor effekten er størst.

Jeg må altså sige, at Dansk Folkeparti er meget uenig med regeringen i denne dag. Vi mener, det er vigtigt, at alle borgere på lige fod skal

modtage tilbud om forebyggende hjemmebesøg. Hvis vi piller en gruppe ud, er der tale om forskelsbehandling, og det vender vi os stærkt imod.

Vi mener, at der vil være tale om social slagside, hvis de svageste skal nøjes med det forebyggelsesarbejde, som hjemmeplejen kan tilbyde, mens de stærke ældre får den mere konstruktive forebyggelsesindsats, som en forebyggelsesmedarbejder er trænet i.

Kl. 14.15

Dansk Folkeparti er varme tilhængere af de forebyggende hjemmebesøg. Formålet er at oprioritere den forebyggende indsats over for ældre ved at skabe tryghed og trivsel og yde råd og vejledning om aktiviteter og støttemuligheder. Mødet mellem den ældre og hjemmebesøgereksperter bygger på en dialog med fokus på den ældres ressourcer, og der er rum for mulighedstænkning.

Det er nødvendigt, at de personer, der foretager besøgene, er kvalificerede til opgaven. Det skal være personer, der har et bredt kendskab til fysiske, psykiske og sociale problemer, men også til, hvad der findes af tilbud i kommunen. Ordningen skal medvirke til at skabe trivsel og tryghed. Man skal altså hele vejen rundt om den ældre, når det gælder helbred, trivsel, interesser, livskvalitet, familieforhold osv. Og det kræver altså, at der mellem den ældre og hjemmebesøgeren er tid og nærvær. Det er derfor ikke en opgave, vi kan overlade til en visitator og slet ikke til en hjemmehjælper, for det har de ganske enkelt ikke tid til.

Desuden mener vi, at det er en meget uheldig sammenblanding af den bevilgende og den forebyggende funktion. Der er nemlig tale om to vidt forskellige funktioner på ældreområdet, hvor visitationsvurdering viser de behov, der er her og nu, hvorimod de forebyggende hjemmebesøg vedrører fremtiden.

Visitationen er en beslutningssituation, som er minutiøst fastlagt på forhånd. Her er det ældreområdets eksperter, der træffer beslutninger om den ældres behov og tildeling af ydelser. I hjemmebesøget forholder det sig lige modsat. Hjemmebesøgeren oplyser om alle ældreområdets muligheder og tilbud, og den ældre oplyser om sig selv og sit liv, altså en åben dialog, hvor intet er forudbestemt, hvor alle informationer kan komme på bordet.

Hvis jeg endelige skal sige noget positivt om det her forslag, jamen så er det da glimrende, at loven præciserer, at kommunerne har en forplig-

telse i forhold til den måde, de informerer borgerne på. Men når jeg læser bestemmelsen i bemærkningerne, så fremgår det, at det er op til kommunalbestyrelsen at tage stilling til, hvor ofte borgere skal kontaktes og på hvilken måde. Her så vi altså gerne, at der fra Folketingets side blev lavet nogle helt klare retningslinjer, så der blev ensartede regler i alle landets kommuner.

Hvis lovforslaget bliver vedtaget, så forudser vi, at de fleste kommuner vil afskaffe hjemmebesøgene hos de borgere, der får personlig og praktisk hjælp, og hermed afskærer man altså den svageste gruppe af ældre fra et forebyggende tilbud. Det er vi modstandere af, og derfor kan Dansk Folkeparti ikke støtte dette forslag.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ordføreren. Så går vi videre i ordførerrækken, og det er hr. Tom Behnke som ordfører.

Tom Behnke (KF):

Som det er blevet nævnt før, er der tale om en genfremsættelse. Sidst forslaget blev behandlet, havde vi fra Konservativ side den opfattelse, at vi støtter forslaget. Det har vi også denne gang.

Jeg står egentlig lidt uforstående over for mange af de kritiske røster, der har lydt om forslaget. Jeg kan godt se, at man selvfølgelig skal være varsom, at vi skal passe på, være opmærksomme osv., men at tale dunder imod forslaget står jeg lidt uforstående over for.

Hvis vi ser tilbage, var det jo en god ting, at vi fik lavet de forebyggende hjemmebesøg. Men man kan jo godt spørge sig selv: Er det nu nødvendigt, at i de hjem, hvor kommunens personale kommer i forvejen, skal kommunen også give de forebyggende besøg? Det er ikke vores opfattelse, at det er nødvendigt. Derfor støtter vi forslaget her.

Ole Glahn (RV):

Forslaget giver kommunerne større handlefrihed inden for ældreplejen, og grundlaget er bl.a. de erfaringer, kommunerne har gjort i det forebyggende hjemmebesøg til ældre over 75 år, som loven giver mulighed for eller kræver. Dem har vi jo så, som det er blevet sagt, 10 års erfaringer med. Forslaget bygger også på den aftale, der er indgået mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om den kommunale økonomi i 2005. Alle disse forhold er efter vores opfattelse stærke argumenter, som gør, at der skal

meget, meget stærke argumenter til at overbevise om, at det her er et dårligt forslag.

Forebyggende hjemmebesøg er en stor succes for de ældre, der får mulighed for at udtrykke, hvilke muligheder, ønsker og behov de har i deres alderdom, til en kompetent repræsentant fra hjemmeplejen. Erfaringerne viser, at det fører til en værdifuld kontakt mellem den ældres oplevelse af livets muligheder og de tilbud, det offentlige kan henvise til så vel inden for frivillighedssektoren som inden for den offentlige sektor. Konkret kan det også give mulighed for, at der iværksættes forebyggende indsats eller akut hjælp.

Kl. 14.20

I Det Radikale Venstre tror vi, at samarbejdet mellem den ældre og den offentlige sektor er værdifuld så vel for den ældres livsudfoldelse som for det offentliges valg af indsats for at fremme livskvaliteten for den ældre.

Mange ældre har mange ressourcer, som de gerne vil bruge sammen andre, og en del ældre går med problemer, som de ikke vil tale med familie og venner om, eller som de måske ikke vil nævne over for bekendte, men som de vil komme frem med over for en – i gåseøjne – neutral repræsentant fra hjemmeplejen. Vi er således ikke i tvivl om, at de forebyggende hjemmebesøg har mange kvaliteter for den ældres liv og på længere sigt for kommunens økonomi.

Med dette forslag får kommunen frihed til at vælge, om de forebyggende hjemmebesøg også skal tilbydes de ældre, der allerede er inde under hjemmeplejens område. Kommunerne kan nu finde deres egne mest hensigtsmæssige måder at gøre det på under stadig opmærksomhed fra mange af de organisationer, der i høringsvarene har udtalt sig negativt om at give kommunerne denne frihed. Vi har tillid til, at den debat vil blive ført lokalt, som den bør. Derfor kan vi gå ind for forslaget.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken. Det er hr. Villy Søvnal, og efter ham er det hr. Frank Aaen.

Villy Søvnal (SF):

Vi var i SF i sin tid med til at presse på for at sikre de forebyggende hjemmebesøg til ældre, og hvis man læser lovforslaget, anerkendes det jo, at det har haft en gunstig virkning.

Det, vi skal forholde os til i dag, er muligheden for at fritage de ældre, der allerede i dag

modtager hjemmehjælp, for besøget. På samme måde skal det ifølge lovforslaget ikke være et lovkrav, at kommunen skal informere de ældre om to besøg pr. år, som er frivillige.

Forslaget er i øvrigt en konsekvens af kommunaftalen for 2005 mellem Kommunernes Landsforening og regeringen. Det er altså en økonomiaftale, hvor det, man har været optaget af, er økonomien. Det er også fair nok. Men det fremgår jo, at det ikke har været de ældre, der har været årsag til, at man har været optaget af det fokus.

Det står i lovforslagets bemærkninger, at forslaget indebærer en kommunal lettelse for kommunerne. Jeg vil godt spørge socialministeren om, hvor stor en lettelse vi taler om. Hvor mange penge bliver frigjort ved, at man de steder, hvor den ældre har besøg af hjemmehjælperen, i samme ombæring fravælger de forebyggende hjemmebesøg?

Så står der, at pengene skal bruges på ældreområdet. Det lyder rigtigt, og som bekendt er der bestemt brug for det. Det er tiltrængt, for som SF har påpeget adskillige gange, ikke mindst under valgkampen, har den her regering jo imod løfterne skåret i hjemmehjælpen, så den enkelte ældre modtager mindre hjemmehjælp, end da denne regering tiltrådte.

Derfor er der behov for, at der bruges flere penge på ældreområdet, men hvilken garanti har vi for det? Hvordan har regeringen i praksis tænkt sig at sikre, at de beløb, der frigøres, også anvendes på ældreområdet? Det vil jeg være meget optaget af at få et svar på, for mig bekendt har regeringen ikke noget som helst virkemiddel, der sikrer, at kommunerne anvender pengene inden for ældreområdet. Hvis de havde det virkemiddel, hvorfor blev det så ikke anvendt i den sidste regeringsperiode, hvor hjemmehjælpen som bekendt blev forringet?

Det kan være, at regeringen har opfundet et nyt hjælpemiddel, som vi ikke kender, men så vil vi være meget optaget af at få det frem i lyset, for det kan jo også have stor betydning fremover. Hvis der f.eks. er frigjort 20 mio. kr., og regeringen siger, at den kan garantere, at de vil blive brugt inden for ældreområdet, vil vi være meget optaget af at høre, hvordan regeringen i praksis vil sikre det. Jeg tror mere end nogen sinde, at folk har behov for svar. Regeringen havde jo helt enorme forklaringsproblemer i valgkampen på ældreområdet. Det kan netop skyldes, at den ikke har noget redskab til at udmønte intentionerne.

Alle de spørgsmål vil vi være optaget af under udvalgsarbejdet. Det er også det, et udvalgsarbejde er til for. Men hvis ministeren vil lade udvalgsarbejdet, kan hun allerede nu sige, hvor stort et beløb det drejer sig om, og hvordan regeringen vil sikre, at pengene bliver brugt inden for ældreområdet. Vi vil være meget optaget af de svar, for det er svar, der vil have meget vidtgående betydning.

Så skal jeg i øvrigt runde af med at peges på, at jeg har fået en henvendelse fra Århus Kommune, som ønsker at gå den modsatte vej af regeringen, altså ikke ønsker at lempe tilsynet. Det er tværtimod deres vurdering, at deres kommunale interesse i at sikre, oven i købet på et meget tidligt tidspunkt, at de her besøg finder sted, er så stor, at de gerne vil gå videre i modsat retning af den lempelse, som regeringen her spiller ud med.

Første næstformand (Svend Auken):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Frank Aaen som ordfører.

Kl. 14.25

Frank Aaen (EL):

Forebyggende hjemmebesøg er Enhedslisten stor tilhænger af. Det har mange gavnlige virkninger, og det er en stor betryggelse også for familierne at vide, at kommunen en gang imellem lige kigger efter, om den ældre nu har den hjælp, der er behov for. Det er fremragende.

Det her er et spareforslag. Det kan vi ikke støtte under nogen omstændigheder. Det, at kommunerne fremover ikke skal komme to gange om året og kigge, hvis den ældre ønsker det, men kun skal, hvis den ældre selv henvender sig, giver en besparelse, men det betyder også, at det er de svageste ældre, dem, der siden sidst, de havde kontakt med kommunen, har udviklet sig i en svagere retning, der præcis ikke får taget initiativ til at kontakte kommunen for at få det besøg, de har krav på. Derfor er det her virkelig et meget ringe forslag, som betyder store forringelser præcis for den gruppe af ældre, der havde mest behov for altid mindst de her to gange om året at få en mulighed for at komme i kontakt med kommunen.

Når vi så ved, at kommunerne er ualmindelig hårdt presset bl.a. af regeringens almindelige økonomiske politik over for kommunerne, men ikke mindst, fordi vi er ved at gennemføre en kommunalreform, som alle ved kommer til at koste store summer og dermed får enhver kom-

mune til at kigge alle de steder, hvor der kan spares, ved vi, at det her selvfølgelig betyder, at det bliver brugt som en besparelsesmulighed ude i kommunerne, og den skal vi ikke åbne op for.

Så vil jeg sige, at vi også er meget forundrede over, at den gældende lovs bestemmelse om, at det skal være uddannet personale, der gennemfører de her hjemmebesøg, ikke er med i det nye lovforslag. Det synes vi også er et stort tilbageskridt.

Eva Kjer Hansen (V):

Til det sidste vedrørende personalespørgsmål skal jeg understrege, at det her lovforslag omhandler, hvilke målgrupper der er tale om i forbindelse med udførelsen af forebyggende hjemmebesøg, og det er derfor, det er målgruppen, der er beskrevet i ændringslovforslaget til det gældende regelsæt på området.

Så vil jeg også gerne følge op på Enhedslistens ordførers kommentar om, at det her skulle være et sparelovforslag. Det er det på ingen måde. Der er tale om et lovforslag, som giver kommunerne mere fleksibilitet, som giver bedre mulighed for at bruge ressourcerne der, hvor man får mest ud af det, og hvor de kan gøre mest gavn.

Det, der bliver muligt, er, at kommunerne i forbindelse med de ældre borgere, som kommunerne hyppigt er i kontakt med, fordi de ældre modtager personlig og praktisk hjælp, ikke behøver at lade de forebyggende hjemmebesøg foretage to gange om året.

Men kommunerne kan selvfølgelig gøre det, og når hr. Villy Søvnald nævner, at Århus går den anden vej og tager nogle andre initiativer på området, vil jeg sige, at det jo er fint, hvis det, som Århus Kommune vælger, er den rigtige løsning, ligesom andre kommuner siger, at de kan bruge ressourcerne bedre ved at sætte ind over for nogle andre ældre. Det er selvfølgelig også et krav til kommunerne, at det, de måtte opnå af besparelser ved ikke at skulle gennemføre to forebyggende besøg årligt, er penge, der så skal komme ældreområdet til gavn på anden vis.

I øvrigt viser undersøgelser også, at de forebyggende hjemmebesøg har størst effekt på de knap så svage ældre, og underbygger dermed yderligere, at man kan bruge ressourcerne bedre, end man gør i dag.

Hr. Villy Søvnald spurgte til, hvad vi taler om i kroner og øre. Det er meget vanskeligt at vurdere; præcis hvad det her betyder økonomisk,

for det afhænger helt og aldeles af, hvor mange kommuner der vil vælge ikke at lade de to årlige forebyggende hjemmebesøg foretage, men vil prioritere lidt anderledes. Vores bedste skøn er, at vi taler om mellem 5 og 12 mio. kr., som så kan bruges til en anden indsats på ældreområdet.

Med hensyn til hr. René Skau Bjørnssons kommentar vil jeg gerne tilkendegive, at jeg er villig til at se på lovforslagets bestemmelser igen på et senere tidspunkt for at følge op på, hvordan det så egentlig er gået på området. Det kunne eventuelt være i form af en revisionsbestemmelse, der kunne blive sat ind om eksempelvis 2 år eller lignende, og i form af, at vi i tilknytning til det følger op på, hvordan kommunerne så egentlig har prioriteret rundtomkring, altså får nogle tilbagemeldinger om, hvordan den mulighed for fleksibilitet egentlig er blevet brugt rundtomkring i kommunerne.

Kl. 14.30

Jeg skal beklage, at Dansk Folkeparti står nøgelfast på, at man skal foretage de to forebyggende hjemmebesøg hos alle ældre. Jeg synes, der er brug for at give kommunerne den her fleksibilitet, således at de så i virkeligheden kan yde en bedre indsats over for de ældre qua det, at de bruger ressourcerne der, hvor ressourcerne kommer de ældre til gavn, frem for på en kontakt til nogle, som kommunen i forvejen kender meget godt og jævnligt følger, fordi de er tildelt personlig og praktisk hjælp.

Med disse ord vil jeg sige tak for meldingerne fra ordførerne.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Vi er i Enhedslisten store tilhængere af fleksibilitet, særlig den fleksibilitet, der ligger i at give den ældre større mulighed for selv sammen med hjemmehjælperen at tilrettelægge, hvad der skal laves, men der har vi jo fremsat en lang række forslag her i Folketingssalen om større fleksibilitet og større rettigheder til de ældre, som regeringen ikke kan støtte.

Den fleksibilitet, regeringen kan støtte, som ligger i det her forslag, er en fleksibilitet for kommunen, som regeringen oven i købet selv skriver giver en besparelse. Og jeg er helt hundrede procent sikker på, at når man giver kommunerne en mulighed for en besparelse, så bliver der en besparelse, fordi kommunerne er hårdt trængt økonomisk af den her regerings politik. Det var til spørgsmålet om fleksibilitet.

Med hensyn til spørgsmålet om uddannet personale vil jeg bare gøre ministeren opmærksom på, at ministeren, da det her spørgsmål blev diskuteret i den forrige samling, svarede, at der var en forventning om, at det forebyggende arbejde skulle varetages af en person, der havde et grundigt kendskab til så vel sociale som sundhedsmæssige forhold i bred forstand. At der er en forventning om det, synes vi ikke er godt nok.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg har også noteret mig, at Enhedslisten ikke synes, at lovforslaget som sådan er godt nok.

Jeg synes, det er vigtigt at se på, hvordan kommunerne kan tilrettelægge indsatsen, sådan at man også udnytter ressourcerne optimalt. Her er det helt tydeligt – det viser erfaringerne – at man ikke får så meget ud af nogle forebyggende hjemmebesøg hos ældre, som man har en jævnlig kontakt med, og hvis situation man derfor kender ganske godt.

Men det er overraskende, hvad hr. Frank Aaen siger, for hvis der er nogen, der har sørget for at give de ældre langt flere rettigheder end tidligere, er det netop den nuværende regering, og det har vi gjort ikke mindst i forbindelse med lovforslaget om frit valg, som ikke alene har styrket de ældres retssikkerhed, men også har givet dem en lang række rettigheder; bl.a. i form af erstatningshjemmehjælp og fleksibel hjemmehjælp.

Når hr. Villy Søvnald tidligere påstod, at der er blevet skåret i hjemmehjælpen, taler han mod bedre vidende. Vi har haft den taldiskussion nok så mange gange. Jeg har flere gange, både i Socialudvalget og her fra talerstolen, refereret budgettallene fra kommunerne, hvor vi kan se, at der både er en stigning i antallet af timer og i antallet af modtagere, og der er en stigning i de økonomiske beløb, der er afsat til hjemmehjælpen.

Så hvis der er nogen, der sørger for at give de ældre bedre forhold, er det den nuværende regering.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Når nu regeringen praler så meget med, hvad den har givet af valgmuligheder, så vil jeg gerne bede ministeren om at bekræfte, at da Enhedslisten foreslog, at de ældre skulle have ret til frit at vælge, hvad de ville have at spise om aftenen,

blev det afvist af regeringen. Da Enhedslisten foreslog, at den ældre selv skulle bestemme, hvornår vedkommende ville i seng, blev det afvist af regeringen.

Der, hvor regeringen er optaget af frit valg, er der, hvor det gælder om at sikre nogle private rengøringsfirmaer nogle kunder. Så er man oven i købet indstillet på at bruge flere hundrede millioner kroner på bureaukrati og papirer, der ikke hjælper nogen som helst. Der, hvor det gælder om at få frit valg til at kapre kunder, er regeringen med. Når det gælder om et reelt frit valg for de ældre, er svaret nej hver eneste gang.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

Jeg er simpelt hen fuldstændig uenig med hr. Frank Aaen. Det, der jo er tale om, er, at Enhedslisten netop ikke har bakket op om en række rettigheder, som den nuværende regering har givet de ældre med støtte fra andre partier i Folketinget.

Den ældre har fået retten til at vælge mellem forskellige leverandører af hjemmehjælp, sådan at den ældre selv har indflydelse på, hvem det er, der kommer i vedkommendes hjem og udfører den hjælp, vedkommende har behov for. Den ældre har fået ret til at få erstatningshjemmehjælp, sådan at hjemmehjælpen, når den bliver aflyst, skal gives på et senere tidspunkt. Den ældre har fået lov til selv at bestemme, hvad det er, der skal udføres inden for den tidsramme, der er afsat for hjemmehjælpen den pågældende dag, fordi den ældre måske gerne vil have lavet nogle andre ting end dem, der plejer at blive lavet. Regeringen har sikret, at den ældre får begrundede og skriftlige afgørelser vedrørende hjemmehjælpen.

Kl. 14.35

Vi diskuterer, hvordan vi kan øge valgfriheden i forbindelse med plejehjem. Der er givet valgfrihed i forbindelse med madleverandører. Jeg har netop iværksat et kvalitetsudviklingsprojekt gående ud på at undersøge, hvordan man kan tage mere hensyn til den enkelte ældres individuelle ønsker og behov.

Så det er simpelt hen forkert, hvad hr. Frank Aaen fremturer med. Den her regering har om noget sat ældreamrådet på dagsordenen og sikret både forbedring af retssikkerheden og konkrete nye rettigheder til de ældre.

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Socialministeren snakker meget om fleksibilitet, og det er da også korrekt, at det her lovforslag lægger op til, at kommunerne kan få noget fleksibilitet. Der må jeg altså sige, at vi i Dansk Folkeparti tænker mere på de ældre, end vi tænker på, hvad kommunerne kan få af fleksibilitet.

Jeg vil godt referere fra Ældremobiliseringens hørings svar, hvor der står, at de ikke vil undlade at pointere, at den svageste gruppe, som man i forslaget nu lægger op til kan unddrages tilbud om de forebyggende besøg, måske er den gruppe, der har mest behov for, at der igangsættes forebyggende aktiviteter, og at netop en visitator ikke kan følge op på det, men at det er meget vigtigt, at der kommer en tredje person ind og hjemmebesøger den ældre.

Jeg vil gerne spørge socialministeren, og der skal egentlig blot svares ja eller nej: Er det ikke en forringelse, at man nu vil plukke en gruppe ældre ud, at man nu siger, at vi lige så godt kan opgive at give de her ældre noget genoptræning, for det nytter ikke noget alligevel? Er det ikke at kassere en gruppe, nemlig de allerlavest svageste ældre?

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

Nej, det er det ikke, for det er heller ikke det, der er tale om. Det, der er tale om, er den situation, hvor man i forvejen har en meget tæt kontakt til en ældre, som får personlig og praktisk hjælp, hvilket gør, at man møder den ældre med jævne mellemrum og derfor har et godt kendskab til den ældres situation. Det er der, man kan undlade to årlige forebyggende hjemmebesøg.

Det betyder ikke, at man ikke har en forpligtelse til at følge op på den ældres situation og lave en helhedsvurdering og tage højde for, hvor det er, man vil kunne sætte ind med nogle forebyggende foranstaltninger. Men det afgørende er, at vi her netop tilgodeser de ældre, derigennem at kommunerne kan bruge ressourcerne mere hensigtsmæssigt, således at den med de frigjorte midler kan gøre en særlig indsats, der har en større effekt og kommer de ældre mere til gavn.

For som jeg var inde på tidligere, viser undersøgelser også, at de forebyggende hjemmebesøg har størst effekt hos de ikke så svage ældre. Det er der, man har stor nytte af at sætte forebyggende foranstaltninger i gang.

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Jeg er godt klar over, at der til de svage ældre stadig væk vil komme en visitator, og at der også vil komme en hjemmehjælp. Men som forholdene er i dag, tror jeg socialministeren må give mig ret i, at visitator og hjemmehjælp ikke har ret meget tid hos den enkelte ældre.

Det, et forebyggende hjemmebesøg handler om, er, at der kommer en tredjeperson, en person, som har tid til at sætte sig ned i ro og mag og føre den gode samtale med den ældre. En hjemmebesøger er trænet i at finde ud af, hvad den ældres behov er.

Mener socialministeren virkelig, at det kan erstattes af en hjemmehjælp eller en visitator, som ryger ind og ud af døren?

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

Der er ikke noget til hinder for, at kommunen går ud og foretager et forebyggende hjemmebesøg f.eks. på baggrund af meldinger om, at der nu er brug for at få kigget på den ældres situation igen, ikke bare i visitationssammenhæng, men måske mere generelt.

Men det, der er afgørende, er, at vi åbner op for, at kommunen ikke skal foretage to årlige forebyggende hjemmebesøg, men eksempelvis kan gøre det mere på baggrund af, hvad det er, man skønner der er behov for.

Det er også derfor, jeg på spørgsmålet om, hvor meget økonomi der er i dette, hvor meget kommunerne kan spare, har meget vanskeligt ved at give et konkret svar. Det bedste skøn er, at vi taler om mellem 5 og 12 mio. kr., der så vil skulle omdisponeres til en anden indsats på ældreområdet.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til socialministeren. Så går vi til anden omgang, hr. Frank Aaen.

Frank Aaen (EL):

Det er, fordi ministeren fremturer med frit valg. Det, der er indført, er et cirkus med private firmaer, og det er et cirkus, der har kostet flere hundrede millioner kroner, som ingen ældre har fået gavn af. Det har ikke noget at gøre med frit valg i større grad for den ældre, for det er ikke et frit valg til, hvor meget hjælp man vil have, eller hvilken hjælp man vil have. Det er frit valg af, hvilket firma man vil have. Det er ikke engang et krav om frit valg af, hvem der kommer i hjem-

met – vi støtter ellers varmt, at man skal kunne have indflydelse på det, selvfølgelig – men det her er jo muligheden for at vælge et firma, og det er noget ganske andet.

Kl. 14.40

Det, der er i centrum for regeringens frit valgpolitik, er, at firmaer skal på banen, for der skal kunne tjenes penge, og det vil jeg vende tilbage til lige om lidt i forbindelse med profitbørnehaver, som vi skal behandle om et par dagsordenspunkter. Det er jo kernen i regeringens frit valgpolitik, at nogle skal have mulighed for at tjene penge på at hjælpe andre.

Det, jeg spurgte ministeren om, og det vil jeg så bede om at få et klart svar på, var: Kan ministeren bekræfte, at der kom et forslag fra Enhedslisten om, at ældre skulle have frit valg, hvad angår f.eks. muligheden for at bestemme, hvad der skal spises om aftenen? For der var et eksempel fra det virkelige liv, hvor en ældre dame, der havde øllebrød som livret, ikke kunne få leveret øllebrød, ikke kunne få det at spise om aftenen, og så foreslog vi, at det skulle man da have lov at vælge. Hvad sagde regeringen, hvad sagde Venstre og De Konservative og Dansk Folkeparti? Nej, det skal man ikke have lov til at kunne vælge.

Da vi foreslog, at man skulle have lov til selv at vælge, hvornår man ville i seng, var svaret nej, for det skal passe ind i ruten. Det kan man ikke bare sådan få lov til selv at bestemme. Det er jo i forbindelse med de basale ting som mad, hvornår man skal i seng og den slags, man har brug for at have frit valg – ikke at man skal kunne vælge frit mellem det ene a/s og det andet a/s.

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

Frank Aaen har altså misforstået det, der er regeringens udgangspunkt for at tale om frit valg og gennemføre flere rettigheder for de ældre. For det, der er udgangspunktet for regeringens vedkommende, er, at det er den ældre, der får mere indflydelse på sit eget liv. Den ældre får lov til at bestemme i mange flere sammenhænge, hvor det netop ikke er systemet, der skal være bedrevidende og afgøre, hvordan og hvorledes hjælpen skal gives til den ældre, men at det er den ældre selv, der skal.

Jeg synes f.eks. at det er nok så afgørende, hvem det er, der kommer i ens hjem, hvem det er, der skal udføre personlig praktisk hjælp. Jeg synes endda, det er så vigtigt, at den enkelte ældre selv skal have love til at bestemme, hvem

det er, man gerne vil have til at komme og hjælpe sig med det. Det kan være den kommunale hjemmehjælper, det kan være en privat hjemmehjælper, det er hip som hap. Det afgørende er, at den ældre selv har haft indflydelse på, hvem det er, der kommer.

Når Frank Aaen tager voldsomt afstand fra det frie valg, så skal Frank Aaen bare være opmærksom på, at vi rent faktisk, trods den korte levetid, det frie valg har haft, i dag er oppe på, at 20 pct. helt eller delvis benytter sig af de nye valgmuligheder. Det synes jeg er nok så markant et resultat at føle på.

Der er også forskellige madleverandører for netop at sikre den enkelte ældre indflydelse på, hvad det er for en mad, man gerne vil have, og hvor man gerne vil købe den henne. Jeg er i gang med at se på, hvordan vi også på plejehjemmene kan øge de ældres valgmuligheder, så man der tilsvarende får mere indflydelse på sin egen tilværelse.

I øvrigt handler det kvalitetsudviklingsprojekt, som jeg nævnte, at jeg har sat i gang, og som skal forløbe over 3 år, også om, hvordan man f.eks. med hensyn til stå op-tid og gå i seng-tid kan tage udgangspunkt i den ældres sovevaner frem for som nu, hvor udgangspunktet er, hvad der passer ind på ruten. Så vi har fat i de her ting, og jeg synes, at det afgørende er, at det er den ældre selv, der får lov til at bestemme de ting, der går tæt på en.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Jeg skal lige erindre socialministeren om, at når medlemmer af Folketinget tiltales, så er det med »hr.« eller »fru«.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 33: Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Revision af reglerne om frit valg af leverandør i hjemmeplejen m.v.).

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen).
(Fremsat 23/2 2005).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans Andersen (V):

Også dette forslag er en genfremsættelse fra sidste samling. Forslaget fremsættes på baggrund af § 150 i serviceloven og har til formål at tage reglerne om frit valg af leverandør i hjemmeplejen m.v. op til revision.

KL 14.45

Siden 1. januar 2003 har alle modtagere af personlig pleje m.v. haft mulighed for at vælge mellem offentlig eller privat leverandør. Det offentlige monopol på levering af hjemmepleje m.v. er blevet brudt, og mennesker har fået valgfrihed. Ved at udsætte denne service for konkurrence kan vi sikre en stadig udvikling og forbedret kvalitet.

For det er det, det frie valg handler om: at skabe bedre kvalitet i den offentlige service til gavn for modtagerne. De ældre har taget det frie valg til sig. Ifølge den seneste rapport fra Ankestyrelsen har mere end 20.000 borgere valgt at lade en privat leverandør udføre hjælpen, og jeg er sikker på, at antallet, siden rapporten udkom i juni sidste år, er steget.

Med nærværende forslag slås det fast, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at skabe valgfrihed for borgerne, og at valgfrihed skal skabes enten gennem udbudsmodellen eller godkendelsesmodellen. I Venstre støtter vi ideen om en frit valg-attest, der kan fungere som dokumentation for, at en privat leverandør lever op til en række af de generelle krav, der stilles i kommunerne. Med en frit valg-attest i hånden vil det blive lettere for en leverandør at blive godkendt i den enkelte kommune, hvor der så alene skal fokuseres på de specifikke krav, den enkelte kommune har fastsat. Vi får forenklet den lange og krævende godkendelsesprocedure gennem denne form for forhåndsgodkendelse.

Endelig er der det tredje element i lovforslaget: Det har desværre vist sig i nogle tilfælde, at de eksisterende regler for kommunernes adgang